Nawatl

lingaedjes > amerindyins > yuto-azteke > **nawatl**

Li **nawatl** (*nawatl* e nawatl, mins sovint eto scrît d' après l' viye ortografeye: *náhuatl*) est on lingaedje amerindyin del famile uto-azteke; il est foirt sipårdou dins l' Amerike cintråle eyet nonne di l' Amerike bijhrece, la k' il esteut l' lingaedje di l' impire des Mechikes (Aztekes), eyet eployî come lingaedje di comiece co pus lon k' les frontires.

sipårdaedje des nawatl-cåzants å Mecsike

Co enute c' est onk des lingaedjes amerindyins les pus cåzes, avou pus d' on miyon et dmey di cåzants, å Mecsike eyet nonne des Estats-Unis.

Li lingaedje nawatl a dné sacwants mots walons (åd triviè do castiyan et do francès), come advocat (*awakatl*), cacawete, cacawo (*kakawaātl*), tchocolåt (*txokolatl*), coyote (*koyotl*), tomate (*tomatl*). Eto les nos d' sacwants payis d' Amerike cintråle sont des nos ki vnèt do nawatl: Mecsike (*Mēxihko*, "Mexico" si prononcive "Mechico", mins li "x" a stî må comprin), Gwatemala (*Kwaohtēmallan*) eyet Nicaragwa (*Nikānāwak*).

Côde ISO: **nah**.

Sicrijhaedje

Divant l' arivêye des uropeyins, li lingaedje esteut scrît dins des documints po rmimbrer des batreyes ou ôtes fwaits impôrtants, avou on sistinme pictografike, a môde di "rebus".

Les espagnols ont scrît l' lingaedje avou on sistinme k' a dmoré en uzaedje disk' å 20inme sieke, et co asteure dins tos les nos d' plaece å Mecsike; les letes si prononcèt come e castiyan (eg: **j** = /h/), avou, di pus: **x** come /ch/ walon (eneviè **ch** = /tch/ walon), **z** = /ss/, **tz** = /ts/, **hu** (oudonbén **uh** al fén do mot) = /w/ eyet **tl** (ki c' est nén /t/+/l/, c' est /t/ eyet on son come li "ł" polonès, ça rshonne ene miete /tw/, mins avou l' linwe). Li prononçaedje di "x", "z" eyet "tz" corespondèt å prononçaedje do castiyan do 16inme sieke.

Dispoy li 20inme sieke, des ortografeyes modienes eployèt purade **h**, **x**, **tx**, **s**, **ts**, **w**; et co bén seur **tl**; eto **y** (sicrît **i** dins les viyès ortografeyes), eyet on måke (mins nén dins totes les ortografeyes) les longowès voyales; ça fwait ki les letes eployeyes dins l' ortografeye modiene sont:

- voyales: a, ā, e, ē, i, ī, o, ō
- cosounes: p, k, t, h, l, m, n, s, x, tx, ts, tl
- dimey-voyales: y, w

Les sillabes sont tofer del cogne CV ou CVC

egzimpe di tecse

- e nawatl: Notxi tlakameh wan siwameh kipiah manoh kwali tlakatiseh, notxi san se totlatetxpowiltilis wan titlatepanitalohkeh, yeka moneki kwali ma timowikakah, ma timoiknelikah, ma timotlasohtlakah wan ma timotlepanitakah.
- ratournaedje walon: Tos les omes vinèt å monde libes et ewals po çou k' est d' leu dignité et d' leus droets. Leu råjhon et leu consyince elzi fwait on dvwer di s' kidure inte di zels come des frés.

(prumî årtike del Declarâcion univiersele des droets del djin)

Difoûtrinnès hårdêyes

Wikipedia e nawatl (https://nah.wikipedia.org/)

Prin del pådje «https://wa.wikipedia.org/w/index.php?title=Nawatl&oldid=297753»

Cisse pådje a stî candjeye pol dierin côp li 01:39 a 6 avri 2013.

Les tecses sont disponibes dizo l' licince "Creative Commons" atribucion pårtaedje a l' idintike; i pout co aveur des condicions di rawete. Loukîz les condicions d' eployaedje po saveur les ca et les ma.